ВАЛЕНТИНА ВЛАДИМИРОВНА ТЕРЕШКОВА—

ЖАҲОНДА БИРИНЧИ АЁЛ-КОСМОНАВТ

Н. С. ХРУШЧЕВ: СОВЕТ ХАЛҚИ СИЗНИНГ ЖАСОРАТИНГИЗ БИЛАН ФАХРЛАНАДИ

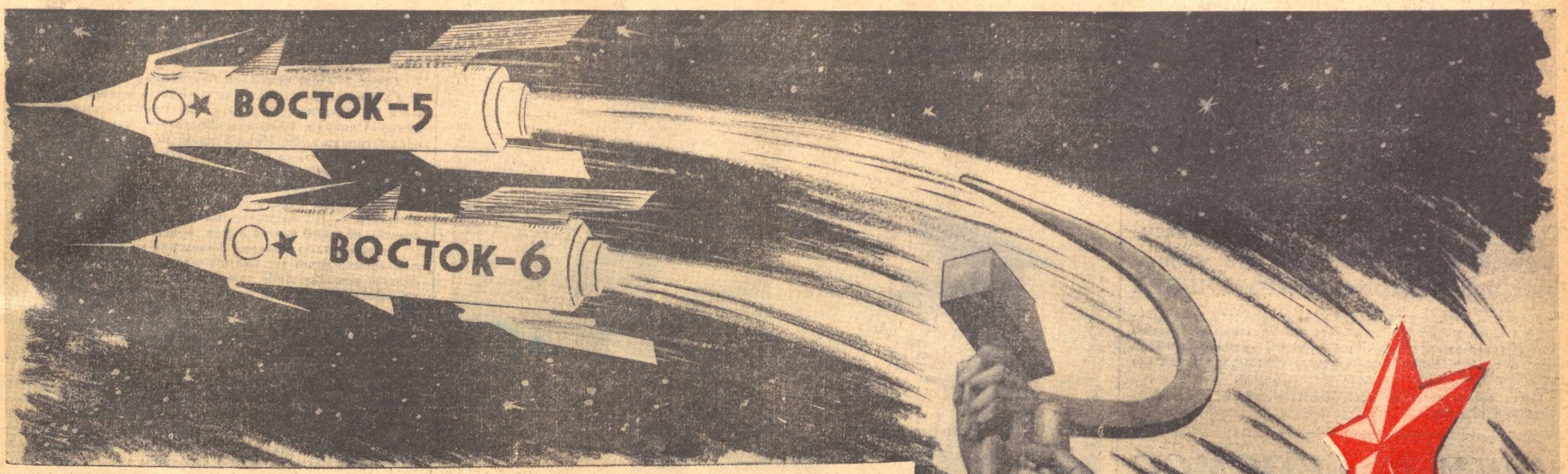

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«КИЗИЛ УЗБЕКИСТОН» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

45-йил чиқиши
№ 141 (12.494) | Сешанба, 18 июнь 1963 йил | Баҳоси 2 тийин.

КОИНОТ ИЗМИМИЗДА.

А. Холиқов чизган расм.

ТАСС АХБОРОТИ

1963 йил 16 июнь Москва вақти билан соат 12 дан 30 минут ўтганда Совет Иттифоқида «Восток-6» космик кемаси Ер сунъий йўлдошининг орбитасига чиқарилди. «Восток-6» кемасини Совет Иттифоқи граждани— жаҳонда биринчи космонавт қиз ўртоқ Валентина Владимировна Терешкова бошқармоқда.

Бу галги парвозда ҳам космик учишдаги ҳар хил факторларнинг инсон организмига таъсирини ўрганиш давом эттирилади, шу жумладан ана шу факторларнинг эркак ва аёл организмига кўрсатадиган таъсири таққослаб, анализ қилинади, янги ҳажмда медицина-биология тадқиқотлари амалга оширилади ҳамда биргаликда парвоз қилиш шароитида бошқариладиган космик кемаларнинг системалари янада яхшиланади ва такомиллаштирилади.

Қўйилган вазифаларга мувофиқ, «Восток-6» кемаси 1963 йил 14 июнда Совет Иттифоқида учирилган «Восток-5» космик кемаси орбитада бўлган вақтда парвоз қилдирилди.

Ҳозирги вақтда иккита совет космик кемаси—«Восток-5» ва «Восток-6» космик фазода айни бир маҳалнинг ўзида парвоз қилмоқда, бу кемаларни Совет Иттифоқи гражданлари Валерий Федорович Биковский ва Валентина Владимировна Терешкова ўртоқлар бошқармоқдалар.

«Восток-6» йўлдош кема орбитасининг параметрлари мўлжалланганига яқин бўлди. Дастлабки маълумотларга кўра, «Восток-6» йўлдош кемасининг Ер атрофида айланиш даври 88,3 минут бўлиб, Ер сатҳидан минимал узоқлашуви (перигейи) 183 километрга ва максимал узоқлашуви (апогейи) 233 километрга тенг, орбита текислигининг экватор текислигига нисбатан оғиш бурчаги 65 градусга яқиндир. «Восток-6» космик кемаси билан узлуксиз равишда икки томонлама радио алоқаси боғлаб турилибди.

Космонавт ўртоқ Валентина Владимировна Терешкова кемани орбитага чиқариш ва вазнсизлик ҳолатига ўтишни қониқарли кечирди. Ўртоқ Терешкова ўзини яхши ҳис қилмоқда.

Космонавт ўртоқ Терешкова ўз эшиттиришларини 20.006 ва 143, 625 мегагерц частоталарда олиб бормоқда.

Кемада 19,995 мегагерц частотада ишлайдиган «Сигнал» передатчиги ҳам бор.

«Восток-5» ва «Восток-6» космик кемалари ўртасида икки томонлама алоқа ўрнатилди.

«Восток-5» ва «Восток-6» космик кемаларидаги ҳамма системалар нормал ишлаб турибди.

Биргаликда учишнинг бориши ҳақидаги ахборотлар Совет Иттифоқининг ҳамма радиостанциялари орқали эшиттириб турилади.

Валентина Владимировна ТЕРЕШКОВА.

Н. С. ХРУШЧЕВНИНГ космонавт В. В. ТЕРЕШКОВАГА радиограммаси

«Восток-6» космик кемасининг борти
космонавт ўртоқ В. В. ТЕРЕШКОВАГА

Азиз Валентина Владимировна! Сизни, жаҳонда биринчи космонавт қизни космик фазоларга ажойиб парвоз қилганлигингиз билан чин кўнгилдан қутлайман.

Совет халқи Сизнинг жасоратингиз билан фахрланади. Қаҳрамонона парвозингизни ҳаммамиз жуда катта эътибор билан кузатиб турибмиз ҳамда бардам бўлишингизни, ўзингизни яхши ҳис қилишингизни ва парвозни муваффақиятли тугаллашингизни чин кўнгилдан тилаяпмиз.

Сафарингиз хайрли бўлсин. Сизни жонажон совет диёримизда зўр шоду хуррамлик билан кутиб оламиз.

Н. ХРУШЧЕВ.

1963 йил 16 июнь

Ўртоқ Н. С. ХРУШЧЕВГА жавоб радиограммаси

Азиз Никита Сергеевич!

Меҳрибонлигингиздан тўлқинландим ва ғоят таъсирландим. Самимий сўзларингиз, оталарча ғамхўрлигингиз учун Сизга кўпдан-кўп раҳмат. Ўзимни яхши ҳис қиляпман. Самимий истаклар билдирганликлари учун совет кишиларига чин кўнгилдан миннатдорчилик изҳор қиламан. Сизни ишонтириб айтаманки, азиз Никита Сергеевич, Ватаннинг фахрли топшириғи бажарилади.

Космонавт В. ТЕРЕШКОВА

1963 йил 16 июнь.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ИЮНЬ ПЛЕНУМИ

Бугун улуғ социалистик Ватанимизнинг пойтахти жонажон Москвада Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг навбатдаги Пленуми очилади. Пленум КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Л. Ф. Ильичевнинг «Партия идеология ишининг навбатдаги вазифалари» тўғрисидаги докладини муҳокама қилади.

Совет Иттифоқи коммунистларининг улкан форуми ғоят қувончли ва шодиёна кунларда тўпланмоқда. Пленум арафасида «Восток-5» ҳамда «Восток-6» кемаларида космосга парвоз қилган ватандошларимиз космонавт учувчилар Валерий Федорович Биковский ва жаҳонда хотин-қизлар орасида биринчи бўлиб бу қаҳрамонликни амалга оширган Валентина Владимировна Терешкова ўртоқлар бутун дунёни ҳайратда қолдириб, учишни давом эттирмоқдалар, белгиланган программани муваффақиятли бажармоқдалар. Уларнинг ер атрофида группа бўлиб учаётганликлари инсон генийсининг жонажон ленинчи партиямиз қанотлантирган буюк парвози бўлди.

КПСС Марказий Комитети Пленумининг чақирилиши партиямиз, халқимиз ва бутун мамлакатимиз ҳаётида муҳим воқеадир. Бундай воқеаларни янги меҳнат зафарлари билан нишонлаш совет халқининг шонли традициясига айланган. Саноат корхоналарида, қурилишларда, транспортда, колхоз ва совхоз далаларида июнь Пленуми шарафига кенг миқёсда авж олиб кетган социалистик мусобақа янги меҳнат тўлқинини вужудга келтирди.

Пленум олдидан партия аппаратининг, идеология ташкилотларининг ходимлари, пропагандистлар ва агитаторлар, фан, маориф ва маданият арбоблари, ижодий интеллигенциямизнинг бошқа кўпгина вакиллари идеология ишини янада яхшилаш ва такомиллаштириш юзасидан қимматли маслаҳатлар бердилар ва матбуотда ўз фикрларини баён қилдилар.

Ленинчи Коммунистик партиямиз ўзининг бутун шонли тарихида идеология ишига ғоят катта аҳамият бериб келмоқда, идеология ишини муваффақиятли олиб бориш учун жуда қулай шароит яратиб бермоқда, идеология ходимлари армиясининг фаолиятини юксак қадрламоқда. Партия XX, XXI ва XXII съездларининг, КПСС Марказий Комитети Пленумларининг тарихий қарорларида баён қилинган доно фикрлар, иқтисодий, назарий, сиёсий, идеология соҳаларида ва халқаро муносабатлар соҳасида партиямиз ишлаб чиққан ва амалга ошираётган энг муҳим тадбирлар бунинг ёрқин далилидир. Ҳаёт эндиликда юз миллионлаб кишиларнинг ақл-идрокига сингиб кетган, тинчлик, демократия ва социализм учун курашнинг актив омили бўлиб қолган коммунистик идеологиянинг кун сайин янгидан-янги ғалабаларининг гувоҳи бўлмоқда. Коммунизм ғалабаси учун курашда идеология иши тобора кучли факторга айланмоқда. Душманларимиз коммунистик идеологиянинг жуда катта жозибадор ва революцион-ўзгартирувчилик кучидан қўрқиб, ваҳимага тушмоқдалар. Миллионларнинг кураш ва зафар байроғи ҳисобланган марксизм-ленинизмда, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг, қардош коммунистик ва ишчи партияларининг қарорларида ҳозирги замоннинг энг илғор идеялари ўз ифодасини топган. Биз идеология соҳасида тинч-тотув яшашга қаршимиз. Ўртоқ Н. С. Хрушчев айтганидек, идеология соҳасида тинч-тотув яшаш марксизм-ленинизмга хиёнат қилиш ишчи ва деҳқонларнинг ишига хоинлик қилиш демакдир.

«Биз коммунизм учун олиб бораётган курашда, — дейди ўртоқ Н. С. Хрушчев — **ҳамма одамларни коммунистик идеаллар руҳида тарбиялаш жуда муҳим аҳамиятга эга. Бу эса ҳозирги вақтда партиямизнинг идеология ишидаги энг асосий вазифасидир. Биз партия ғоявий қуролининг ҳамма турларини жанговар ҳолатга келтиришимиз керак».**

КПСС Марказий Комитетининг бугун очиладиган Пленуми бу муҳим вазифани бажаришда, партия ғоявий қуролининг ҳамма турларини жанговар ҳолатга келтиришда, кадрларимизни ғоявий жиҳатдан янада чиниктиришда, шубҳасиз, жуда катта роль ўйнайди, партиянинг идеология соҳасидаги галдаги вазифаларини белгилаб беради.

Идеология иши шунчаки бир мақсад бўлмай балки коммунистик қурилишнинг туб вазифаларини ҳал қилишнинг энг муҳим воситасидир. Шунинг учун ҳам юксак таъсирчанлик ва самаралилик — ҳозирги замон шароитида ғоявий-тарбиявий ишлар олдига қўйиладиган муҳим талабларнинг биридир.

Ўрта Осиё республикалари идеология ходимларининг шу йил март ойида Тошкентда бўлиб ўтган кенгашида, яқинда ўз ишини тамомлаган Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг VII Пленумида ва Ўзбекистон хотин-қизларининг III съездида идеология соҳасида эришилган ютуқлар қайд этилиши билан бирга бу борада йўл қўйилган бир қанча камчиликлар қаттиқ танқид қилинди. Партиямиз жуда катта эътибор бериб келаётган бу муҳим ишда баъзан мунтазамлилик, конкретлилик ва принципиаллик етишмайди, ҳали ҳам расмиятчилик ва юзакичилик кўп.

Идеология ишини тубдан яхшилаш ва бутун чоралар билан янада кучайтириш, бу ишнинг ғоявий юксак, конкрет, чинакам жанговар, ҳужумкор ва таъсирчан бўлишига эришиш керак. Кадрларни, барча меҳнаткашларни ғоявий жиҳатдан тарбиялашни коммунистик қурилишнинг ҳозирги вазифалари даражасига кўтариш лозим. Идеология ишига етарли баҳо бермаслик фактларига, унинг ташкилотчилик ишларидан ажралиб қолишига тамомила хотима бериш, идеология иши билан ташкилотчилик ишини бирга қўшиб олиб бориш зарур.

Идеология ишларининг савиясини коммунистик қурилишнинг ҳозирги юксак талаблари ва улуғвор вазифалари даражасига кўтарайлик!

КОСМОСНИ ГРУППА БЎЛИБ ЗАБТ ЭТИШ МУВАФФАҚИЯТЛИ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Совет иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига, СССР ҳукуматига

Ғамхўрлигингиз ва меҳрибонлигингиздан хурсандмиз, парвоз топшириғини бажариш учун бутун куч-қувватимизни сарфлаймиз.

Шахсан Никита Сергеевич Хрушчевга чуқур миннатдорчилигимизни етказишингизни сўраймиз.

БИКОВСКИЙ, ТЕРЕШКОВА.

1963 йил 16 июнь

Совет иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига, СССР ҳукуматига, ўртоқ Никита Сергеевич ХРУШЧЕВГА

Космосда биргаликда парвоз қилиш ҳақидаги топшириқни адо этишга киришдик. Кемаларимиз ўртасида мустаҳкам радио алоқаси ўрнатилди. Бир-биримизга яқин масофада парвоз қиляпмиз. Кемалардаги ҳамма системалар жуда соз ишлаб турибди. Ўзимизни яхши ҳис қиляпмиз.

Совет космонавтлари: БИКОВСКИЙ, ТЕРЕШКОВА.

1963 йил 16 июнь.

КРЕМЛЬ—КОСМОС

ЎРТОҚ Н. С. ХРУШЧЕВ ЖАҲОНДА БИРИНЧИ АЕЛ-КОСМОНАВТ ВАЛЕНТИНА ВЛАДИМИРОВНА ТЕРЕШКОВА БИЛАН ТЕЛЕФОН ОРҚАЛИ ГАПЛАШДИ

16 июнь Москва вақти билан соат 16 дан 55 минут ўтганда КПСС Марказий Комитетининг биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Н. С. Хрушчев жаҳонда биринчи космонавт қиз Валентина Владимировна Терешкова билан Кремлда туриб телефон орқали гаплашди.

Н. С. Хрушчев билан бирга Кремлдаги телефон аппарати ёнида СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосарлари А. И. Микоян ва Д. Ф. Устинов, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Л. В. Смирнов, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири И. Д. Сербин ҳозир бўлдилар.

Ёзиб олинган ана шу суҳбат тексти қуйида эълон қилинади.

В. В. Терешкова:

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ҳукуматига, ўртоқ Никита Сергеевич Хрушчевга.

Космосда биргаликда парвоз қилиш ҳақидаги топшириқни адо этишга киришдик. Кемаларимиз ўртасида мустаҳкам радио алоқаси ўрнатилди. Бир-биримиз билан яқин масофада учяпмиз. Кемалардаги ҳамма системалар жуда соз ишлаб турибди. Ўзимизни жуда яхши ҳис қиляпмиз. Совет космонавтлари Терешкова, Биковский.

Н. С. Хрушчев:

Гапингизни жуда яхши эшитяпман. Сизни «Чайка» деб аташади. Сизни содда қилиб Валя деб аташимга рухсат берсангиз. Валентина, бизнинг қизимиз, Советлар мамлакатининг қизи жаҳонда биринчи бўлиб ва илк марта энг мукаммал техникани эгаллаб, космосда парвоз қилаётганлигидан ғоят хурсандман ва оталарча фахрланмоқдаман. Бу — Ленин идеяларининг тантанасидир, бу — халқимиз курашининг тантанасидир, бинобарин, биз шу муваффақиятлар билан фахрланамиз, Сиз билан фахрланамиз. Халқимизни, Ватанимизни, партиямизни, идеяларимизни шу қадар яхши шарафлаётганлигингиз билан фахрланамиз. Қулоғим Сизда.

В. В. Терешкова:

Қадрдон Никита Сергеевич! Илтифотингиз бизни тўлқинлантириб ва ғоят таъсирлантириб юборди. Самимий сўзларингиз, оталарча ғамхўрлигингиз учун минг-минг раҳмат.

Яхши истаклар билдирганликлари учун совет кишиларига чин кўнглимдан миннатдорчилик изҳор қиламан. Сизни ишонтириб айтаманки, қадрдон Никита Сергеевич, Ватаннинг топшириғини адо этиш учун бутун куч-қувватимни сарфлайман.

Н. С. Хрушчев:

Гапингизни эшитяпман. Сизни яна бир карра табриклайман. Ўртоқларимизнинг табригини топширмоқчиман. Мана шу ерда Брежнев, Микоян, Устинов, Смирнов ўртоқлар ва бошқа ўртоқлар мен билан ёнма-ён ўтиришибди. Сиз Валя, космосда парвоз қилаётганлигингиз учун ҳаммалари жуда хурсанд бўляптилар ва фахрланяптилар, албатта, хотин-қизларнинг қувончи, айниқса, катта.

Бугун биз уйда овқатланган эдик. Дастурхон атрофида хотин-қизлар кўп эди. Уларнинг ёнига, ҳатто яқин бориб бўлмайди: ҳаммасининг кайфи ниҳоятда чоғ ва ғоят шоду хуррам.

Ўртоқ Ворошилов менга телефон қилиб бундай деди: Эсингдами, мен ҳамиша ҳамма қабул маросимларида хотин-қизлар учун қадаҳ кўтарар эдим. Мана энди хотин-қизларнинг қўлидан нима ишлар келишини кўраётгандирсан.

Биз унга: нуқул ўзингни хотин-қизларнинг тарафдори, бизни эса хотин-қизларга қарши деб, монополияни ўзингники қилиб олма, дедик, албатта.

Мен буни гапириб бераётганимнинг бойси шуки, Москва ва бутун дунё мана шу воқеалар таассуроти билан яшаяпти.

Биз ўртоқ Биковский билан фахрланамиз, албатта. Биз уни қизғин табрикладик, лекин энди космосда жуфт бўлиб юрибсизлар, дейиш мумкин. Бу эса ҳамма халқлар учун, ҳамма одамларимиз, хусусан хотин-қизлар учун зўр ифтихор ва катта бахт-саодатдир. Чунки бизда эркакларга нисбатан хотин-қизлар кўп-да!

Сизни табриклайман ва Сизга сиҳат-саломатлик тилайман. Белгиланган программа асосида учишни яхши тугалламоғингизни ва омон-эсон Ерга қўнмоғингизни тилайман! Амин бўла берингки, Ерга қўниб, Москвага келганингиздан кейин биз Сизни муносиб кутиб оламиз! Дийдор кўришгунча хайр, Сизга ютуқлар, сиҳат-саломатлик тилайман!

В. В. Терешкова:

Қадрдон Никита Сергеевич Хрушчев! Ҳамма, ҳамма истакларингиз учун кўпдан-кўп раҳмат. Учиш программасини тўла адо этиш, Ватан, партия, ҳукумат топшириғини бажариш учун бутун куч-қувватимни сарфлайман.

Жонажон совет диёримизда тезроқ дийдор кўришгунча хайр. (ТАСС).

Валерий Федорович Биковский ва Валентина Владимировна Терешкова Қизил майдонда.

С. Баранов фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

«ВОСТОК-5» ВА «ВОСТОК-6» СОВЕТ КОСМИК КЕМАЛАРИНИНГ БОРТИ

Қадрдон Валентина Владимировна ва Валерий Федорович! Космосда биргаликда парвоз қилишингиз муваффақиятли бошланганлиги билан чин кўнгилдан табриклайман.

Сиҳат-саломат бўлишингизни ва ўзингизни яхши ҳис қилишингизни, омон-эсон учиб, Ерга муваффақиятли қўнишингизни тилайман.

Н. ХРУШЧЕВ.

1963 йил, 16 июнь.

АЗИЗ ВАЛЮША!

Муваффақиятли парвозинг билан чин қалбимдан табриклайман. Эндиликда бизнинг «самовий синглимиз» ҳам бор. Сенинг Ерга омон-эсон қўнишингни тилайман. Ҳамма дўстларинг сени қизғин қучадилар.

Биз сен билан фахрланамиз!

Ерда дийдор кўришгунча хайр.

Ўртоқларнинг топшириғига мувофиқ, СССР космонавт учувчиси П. Р. ПОПОВИЧ.

1963 йил 16 июнь.

КОСМОСГА УЧИШ ОЛДИДАН

КОСМОНАВТ ВАЛЕНТИНА ТЕРЕШКОВА БАЁНОТИ

Азиз ўртоқлар, дўстлар, ватандошлар!

Менга космосга парвоз қилишдек шараф ва зўр ишонч кўрсатганликлари учун Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ленинчи Марказий Комитетига, Совет ҳукуматига, бутун совет халқига чин кўнгилдан чуқур миннатдорчилик изҳор қиламан.

Талантли совет халқимиз космик фазони ўзлаштиришнинг пионери бўлиб қолганлиги ва ўз ютуқлари билан инсониятни ёппасига қойил қолдираётганлиги мени фахрлантирмоқда.

Мен, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг граждани жаҳонда хотин-қизлар орасида биринчи бўлиб космосга парвоз қилаётганлигим билан бахтиёрман.

Қаҳрамон партиямизни, жонажон Совет ҳукуматини, азиз Никита Сергеевич Хрушчевни ишонтириб айтаманки, берилган топшириқни шараф билан адо этаман.

Бахтиёр Советлар диёримизда тез орада дийдор кўришгунча хайр!

КОСМОНАВТ В. ТЕРЕШКОВА МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

Москва, Кремль.

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг ленинчи Марказий Комитетига, Совет ҳукуматига, азиз Никита Сергеевич Хрушчевга маълум қиламанки, парвоз нормал бормоқда, кемадаги системалар жуда соз ишлаб турибди, ўзимни яхши хис қилмоқдаман. Кўрсатилган ишонч учун Коммунистик партияга, ҳукуматга ва бутун совет халқига чин кўнгилдан миннатдорчилик билдираман. Жонажон диёримизда тез орада дийдор кўришгунча хайр.

Космонавт В. ТЕРЕШКОВА.

1963 йил, 16 июнь.

ТАСС АХБОРОТИ

Совет йўлдош кемалари биргаликда парвоз қилишни давом эттирмоқдалар. 16 июнь соат 22 га қадар «Восток-5» кемаси Ер атрофини 38 марта, «Восток-6» кемаси эса 7 марта айланиб чиқади. 16 июнда «Восток-5» кемаси орбитасининг параметрлари қуйидагича бўлади: минимал баландлиги 168,4 километр, максимал баландлиги 208,3 километр, айланиб чиқиш даври 88,06 минут.

«Восток-6» кемасининг орбита параметрлари аниқланган маълумотларга қараганда, қуйидагича бўлди: минимал баландлиги — 181 километр, максимал баландлиги — 231 километр, айланиб чиқиш даври — 88,3 минут.

Космонавтлар Валерий Биковский ва Валентина Терешкова ўзларини яхши ҳис қилмоқдалар. «Восток-5» ва «Восток-6» йўлдош кемаларининг ҳамма системалари нормал ишламоқда. «Восток-5» кемаси кабинасидаги ҳарорат цельсий бўйича 16 градус, босим — симоб устунининг 780 миллиметрига тенг, ҳавонинг нисбий намлиги 60 процент. «Восток-6» кемаси кабинасида ҳарорат цельсий бўйича 20 градус, босим—симоб устунининг 754 миллиметрига тенг ва ҳавонинг нисбий намлиги 34 процент.

Телевизион сеанслардан бири вақтида Валерий Биковский креслонинг боғлаш системасидан чиқиб, кема кабинасининг у ёғидан бу ёғига ҳаракат қилиб юрди. Унинг тушки овқат пайти яна бир телевизион сеансга тўғри келди. Телетомошабинлар унинг овқат еганини ва сув ичганини кузата олдилар. Тушки овқат менюсига бузоқнинг қовурилган гўшти, оқ нон, творог, олхўри шарбати ва витаминли драже киритилган эди.

Космонавтлар Биковский ва Терешкова сутканинг турли вақтида — соат 15 да ва соат 12 дан 30 минут ўтганда старт қилганликлари муносабати билан уларнинг иш кунидаги тартиб ҳам тахминан икки соат тафовут қилади. Ана шу ахборот чиқарилаётган пайтда Валентина Терешкова кечки овқатни тамомлаб, ухлашга тайёргарлик кўрмоқда, ваҳолонки Валерий Биковский кечки овқатни фақат соат 24 да еди. Эртага уларнинг ҳар иккаласини янги меҳнат куни кутади.

* * *

Совет космонавтлари Валерий Биковский ва Валентина Терешковалар биргаликда парвозининг янги куни бошланди. 17 июнь Москва вақти билан эрталаб соат 8 га қадар «Восток-5» космик кемаси Ер атрофини 44 мартадан кўпроқ, «Восток-6» космик кемаси эса 13 мартадан кўпроқ айланиб чиқди.

Валентина Терешкова бугун эрталаб соат 6 дан 10 минут ўтганда уйғониб, ер билан алоқа боғлади ва яхши ухлаганлигини, ўзини жуда яхши ҳис қилаётганлигини хабар қилди. Уйқу вақтида телеметрик система ёрдами билан унинг томир уришини тўхтовсиз контроль қилиб туриш уйқу осойишта бўлганлигини кўрсатади; томир уриш тезлиги минутига 52-54 марта бўлди.

Валерий Биковский эрталаб соат 7 дан 30 минут ўтганда кайфи чоғ ва ўзини яхши ҳис қилган ҳолда уйғонди. Унинг томир уриш тезлиги уйқу вақтида минутига 46-50 марта бўлди. Иккала космонавт ўз иш кунларини жисмоний машқлардан бошладилар ва парвоз программасини бажаришга киришдилар.

Ҳар иккала кемадаги ҳамма системалар нормал ишламоқда, кемаларнинг кабиналарида олдиндан белгиланган гигиена шароитлари сақланиб турибди.

Валерий Биковскийнинг тўртинчи космик куни ва Валентина Терешкованинг иккинчи космик куни бошланди.

ЖАҲОНДА БИРИНЧИ АЁЛ-КОСМОНАВТ

Жаҳонда биринчи космонавт қиз Валентина Владимировна Терешкова 1937 йилда Ярославль областининг Тутаев районидаги Масленниково қишлоғида туғилди. Унинг отаси ўша вақтда колхозда тракторчи бўлиб ишлар, онаси эса тўқимачилик корхонасининг ишчиси эди.

Валя ўзининг меҳнат фаолиятини барвақт, ўн етти яшарлигида бошлади. У, Ярославлдаги шина заводига браслетчи бўлиб ишга кирди. Лекин тез орада «Красний Перекоп» техника газламалари комбинатида ип пиширувчи бўлиб ишга ўтди, онаси билан опаси ана шу комбинатда ишлашар эди. Иродали, тиришқоқ қиз билим олишга ҳаракат қилди. У, ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ишчи-ёшлар мактабида, шундан кейин эса сиртқи тўқимачилик техникумида ўқиди. Валя техникумни 1960 йилда тамомлаб, пахтадан ип йигириш бўйича техник-технолог ихтисосига эга бўлди.

Валя комбинатда комсомолга кирди. У, 1962 йилдан бери партия аъзосидир. Корхона ёшлари актив жамоатчи, ишлаб чиқариш аълочиси бўлган Валяга хурмат билан қарадилар. 1960 йилда комсомоллар уни «Красний Перекоп» комбинати БЛКСМ комитетининг секретари қилиб сайладилар. У—Ярославль область комсомол комитетининг аъзосидир.

Унинг космонавт бўлишига парашют спорти ёрдам берди. Валя спортнинг шу турини жуда яхши кўради. У, 1959 йилдан бери Ярославль аэроклуби ҳузурида парашют спорти билан шуғулланиб келди. Ўзи ишлаб турган корхонада эса, парашют спорти тўгарагига раҳбарлик қилди. У 126 марта парашют билан сакради, парашют спорти бўйича биринчи разрядга эга. Космонавтлар мактабида ўқиб, младший лейтенант унвонини олди.

Валентина Терешкова ўз ўртоқлари орасида муносиб даражада обрў қозонди. Валентина ишга бўлган муносабати, бутун хулқ-атвори билан яхши намуна кўрсатмоқда. У, жамоатчилик ҳаётида актив қатнашмоқда, бошланғич комсомол ташкилоти бюросининг аъзоси сифатида кўп ишлар қилмоқда.

Унинг онаси, укаси ва опаси Ярославлда яшашади. Онаси Елена Федоровна 1956 йилгача «Красний Перекоп» комбинатида моталчи бўлиб ишлаган, ҳозир пенсияда. Укаси Владимир Владимирович шофер бўлиб ишлаяпти. Опаси Людмила Владимировна Петецкая — «Красний Перекоп» комбинатининг тўқувчиси. Отаси фронтда ҳалок бўлган. (ТАСС).

«Восток-6» бортидан Совет Иттифоқи халқларига

Космонавт Валентина Терешкова Совет Иттифоқи территориясидан учиб ўта туриб, қуйидаги радиограммани юборди:

«Восток-6» космик кемасининг бортидан ижодкор халқ — совет халқига самимий салом ва энг яхши тилаклар ҳамда совет хотин-қизларига қизғин салом йўллайман.

* * *

Космонавт В. Терешкова Африка қитъаси устидан учиб ўта туриб Африка халқларига самимий салом йўллади, уларга тинчлик ва бахт-саодат тилади.

Валентина Владимировна Терешкова машғулот пайтида (чапдаги сурат) ва алоқа бўйича машғулотда.

Б. Смирнов фотолари. (ТАСС фотохроникаси).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ЎРТА ОСИЁ БЮРОСИДА

КПСС Марказий Комитетининг Ўрта Осиё Бюроси пахтакор республикалар ўртасида ўзаро текшириш ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилди. Бу текширишлар Ўзбекистон ССРда 5 июлдан 15 июлгача, Қирғизистон ССРда 25 июндан 5 июлгача, Тожикистон ССРда 10 июлдан 20 июлгача, Туркманистон ССРда 1 июлдан 10 июлгача, Қозоғистон ССРнинг Чимкент областида 25 июндан 5 июлгача ўтказилади.

Ўзаро текширишлар пахтачилик илғорларининг тажрибасини ўрганиш ва кенг ёйиш, бу йил об-ҳаво шароитининг ноқулай келиши натижасида ғўзанинг ривожланишидаги қолоқликни тугатишда республикаларга қардошларча ёрдам кўрсатиш мақсадида ўтказилади ва 1963 йил учун олинган социалистик мажбуриятларни муддатидан илгари бажаришга ёрдам бермоғи керак.

Ўзаро текшириш бригадаларидан ҳар бирининг составида қишлоқ хўжалик илғорлари ва мутахассислари, партия, совет ва хўжалик ходимларидан жами 30 кишидан 40 кишигача бўлади. Ўзаро текшириш бригадаларининг ишларида КПСС Марказий Комитети Ўрта Осиё Бюросининг инспекторлари, СССР Госплани ҳузуридаги Ўрта Осиё пахтачилик давлат комитетининг ходимлари қатнашадилар.

Ўзаро текшириш тартиби белгиланди. Тожикистон ССР пахтакорлари делегацияси Ўзбекистоннинг Андижон, Фарғона ва Сурхондарё областларини текширади. Туркманистон ССРнинг вакиллари Ўзбекистон ССРнинг Хоразм, Самарқанд ва Бухоро областларига борадилар. Қирғизистон вакиллари Андижон областининг бир қанча районларига, Чимкент область пахтакорларининг вакиллари Тошкент областига келадилар. Ўзбекистон ССР делегациялари Тожикистон ва Туркманистон колхоз ҳамда совхозлари далаларидаги аҳволни текширадилар.

Ўзбекистон, Қирғизистон, Тожикистон, Туркманистон Компартиялари Марказий Комитетларига ва Қозоғистон Компартиясининг Чимкент область комитетига ўзаро текшириш давомида аниқланган камчиликларни бартараф қилиш учун оператив ва конкрет чоралар кўриш, ғўзани ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларини парвариш қилишда қишлоқ меҳнаткашларининг активлигини оширишни таъминлаш тавсия этилди.

(ЎзТАГ).

БУГУН МОСКВАДА КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ ОЧИЛАДИ

ИДЕОЛОГИЯ ИШЛАРИ ЖАНГОВАР, ҲАЁТЧАН ВА ТАЪСИРЧАН БЎЛСИН!

ХАЛҚ УНИВЕРСИТЕТЛАРИ

Идеология ишида жамоатчилик университетлари анча катта роль ўйнайди. Бу университетлар меҳнаткашларни ғоявий ва эстетик тарбиялаш, уларнинг маданий савиясини оширишнинг таъсирчан формаси бўлиб қолди. Ўзбекистонда жамоатчилик университетларининг сони уч юзтага боради.

Тошкент халқаро муносабатлар жамоатчилик университетида биринчи тамомлаш маросими бўлиб ўтди. Уни икки юздан кўпроқ киши тамомлаб чиқди.

Турли-туман касб эгалари бўлган тингловчилар халқаро муносабатларга доир муҳим масалаларни икки йил мобайнида ўргандилар. Улар Совет давлатининг ленинча ташқи сиёсати тўғрисида, КПСС XXII съездининг ташқи сиёсат масалаларига доир қарорлари ҳақида, ана шу қарорлар асосида уруш ва тинчлик проблемалари тўғрисида, жаҳон социалистик системасининг тараққиёти ҳақида бир қанча лекция тингладилар. Жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг стратегияси ва тактикасини, ёппасига ва батамом қуролсизланиш ҳақидаги совет программасининг тарихий аҳамиятини, тинчлик тарафдорларининг ҳозирги даврдаги ҳаракатини ўрганишга бағишлаб махсус машғулотлар ўтказилди.

Тингловчилар Чет эл мамлакатлари билан дўстлик ва маданий алоқалар Ўзбекистон жамиятининг ходимлари, чет элларга бориб келган кишилар, социалистик лагерь мамлакатларининг делегациялари билан учрашдилар. Лекциялар вақтида кўпинча тематик кинофильмлар кўрсатиб турилди.

Келгуси ўқув йилида университет ҳузурида халқаро темалар билан шуғулланувчи лекторлар тайёрлайдиган махсус факультет очилади. Бу йил университетни тамомлаб чиққан тингловчилардан юз киши ана шу факультетда шуғулланади. (ЎзТАГ).

Ахлоқ кодекси — ҳаётимиз қонуни

ЗАВҚЛИ МЕҲНАТ

«ИФТИХОРИМИЗ»

Республикамиздаги энг кекса, айни пайтда янги техника билан яшарган, навқирон корхона — Октябрь революцияси номли тепловоз ремонт заводида илғорлар ҳақида, замонамиз қаҳрамонлари тўғрисида сўз борса, биринчи бўлиб Ҳайрулла Ёдгоров бригадасини тилга олишади:

— Энг яхши бригада — ўртоқ Ёдгоров бригадаси!

— Слесарларнинг гули шу бригадада!

— Рационализаторликда ҳам байроқдор!

Дизель цехи — заводнинг «юраги». Улкан ёруғ хона. Ҳамма ер озода, саришта. Меҳнат симфонияси янграмоқда. Осма кран эллик тонна оғирликдаги юкни кўтариб келиб, станокка ўрнатаётир. У ер, бу ерда олтин аланга — сварка ёлқини чақнайди.

Дизель механизмлари шу цехда ремонт қилинади. Бу ғоят мураккаб, лекин жуда фахрли иш. Кўз олдингизга келтириб кўринг: битта дизель механизми бир минг беш юз қисмга бўлинади. Буларни бузиш, тузатиб, яна жой-жойига қўйиш учун катта кунт ва маҳорат керак. Миллиметргина эмас, балки унинг улишининг улишигача аниқ бўлиши, тўғри ҳисобланиши лозим. Ҳайрулла Ёдгоров ва унинг ўн уч сафдоши бу борада жавлон урмоқда.

— Бундай кишилар заводимизнинг ифтихори, — дейди цех бошлиғи Константин Николаевич Матвеев. У бизни донгдор бригадир билан таништирди. Ҳайрулла Ёдгоров — бўйи басти келишган, жуссаси пишиқ йигит. Юзида илиқлик болқиб турибди, кўзларидан шижоат, қатъийлик аломатларини ўқийсиз. Унинг заводга ишга келганига ўн йил бўлди. Кекса ишчилардан таълим олиб, слесарлик санъатини эгаллади. Мустақил ўқиб, назарий билим олди. 1959 йилдан бери бригадир бўлиб ишлаётир.

Табиийки, бригада эришаётган муваффақиятлар «сири»ни тезроқ билгингиз келади. «Сир» сўзини эшитиб бригадир мийиғида кулиб қўйди-да, бундай деди:

— Муваффақиятимизнинг ҳеч бир «сир»и йўқ. Лекин компаси бор. Кимки унга амал қилса мақсади-манзилига албатта етади. Компас билан юриш бу — коммунизм қурувчиси ахлоқ кодексига тўла амал қилиш деганим.

Ёдгоров ўз сўзининг далили учунми, ҳайтовур ёнидан қизил муқовалик блокнот олиб кўрсатди. Унда қуйидагиларни ўқийсиз:

«Ахлоқ кодекси — ҳаётимиз қонуни, коммунистчасига ишлаш ва яшаш амалий шиоримиз.

Коммунистик меҳнат бригадасининг аъзоси:

Совет ишчисининг шаънини юксак қадрла! Шуни билки, нуқсон ва камчиликларга эътиборсиз қарашга ҳаққинг йўқ!

Қатъият кўрсатиб ижодий меҳнат қил, материал ва ускуналарга ўз мулкингдек муносабатда бўл!

Касбдош ўртоғингни ўзингга қараганда ёмонроқ ишлашга йўл қўйма. Бир киши ҳамма учун, ҳамма бир киши учун!

Техника билимларини, иш маҳоратини тинмай ўрган ва ўргат!»

Бу замонамизнинг ажойиб ҳаракати бўлган коммунистик меҳнат ҳаракати жараёнида камол топаётган янги инсон қалбининг садоси. Янги инсон ўз ҳаёти мазмунини халқ бахт-саодати йўлидаги меҳнатда, Ватанга хизмат қилишда кўрмоқда.

БИРЛАШГАН АҚЛ — ЖУМБОҚҚА ЧАҚИН

Яхши ном, қутлуғ унвон чиройли сўзлар учун, оташин чақириқ ва ваъдалар учун берилмайди. Балки жўшқин ижодий меҳнат учун берилади. Буни чуқур англаган бригада аъзолари план ва мажбуриятларни ошириб бажариш билан бирга янги дадил ижодий фикрларни ўртага ташлаб, рационализаторлик таклифларини ишлаб чиқаришга жорий этмоқдалар.

...Коммунистик меҳнат бригадасининг аъзоси, ижодкор старший мастер Неъматжон Абдухалилов хаёлини кўпдан бери бир нарса банд қилиб юрарди. Ремонтга келтирилган дизелларнинг устки ва пастки тортиш валлари арзимаган «яра» учун олиб ташланиб, унинг ўрнига янгиси қўйилади. Эски валлар ...

— Ўйлаб кўриш керак, — деди инженер.

Лекин инженери тушмагур «ўйлаб кўришни» жуда чўзиб юборди. Ҳаш-паш дегунча орадан бир ярим ой ўтди. Мастер яна инженерга юзланди, у қўлини силтаб деди:

— Оғайни, чучварани хом санагапга ўхшайсан. Бундан ҳеч нарса чиқмайди.

Мастер умидсизланмади. Сафдош дўстлари унга кўмакка келишди. Ҳайрулла Ёдгоров, моҳир слесарь Саша Надточий ишдан кейин қолиб мастер Абдухалилов айтган фикрни амалга ошириш йўлларини изладилар. Бирлашган ақл жумбоққа чақин бўлди.

Учовлан биргаликда янги рационализаторлик таклифининг чертёжини ишлаб чиқдилар. Завод рационализаторлик бюроси уни маъқуллаб, ишлаб чиқаришга таклиф этди. Шундай қилиб, бригада ҳар ойда 500 сўмни иқтисод қилиш имконига эга бўлди.

Бригада фаолияти коллектив ақл, ижодий ҳамкорлик самараси бўлган бундай мисолларга бой.

МЕҲР-МУҲАББАТ КУНДА КЕРАК

Бир туп ниҳолни парвариш қилиб ҳосилга киритгунча деҳқон не-не машаққат чекади. Инсонни тарбиялаб, унга ҳунар ўргатиш эса ҳаммадан кўп меҳр-муҳаббат, сабр-матонат талаб қилади. Яхши тажрибани ўрганмаган, ўз ҳунарини, иш санъатини бошқаларга меҳр билан ўргатмаган киши ўз касбини жондан севмаган худбин одам. Бундайларга бригада сафида ўрин йўқ.

Бригада аъзолари ўз фаолиятларида бу қоидага изчил амал қилаётирлар. Мана, бригаданинг энг ёш аъзоси слесарь Владимир Пахомовнинг юрак сўзлари:

— Мен ҳарбий хизматни, граждонлик бурчимни адо этиб заводга келганимга унча кўп вақт бўлгани йўқ. Заводда мен коллектив меҳри, чинакам дўстлик кишига қанот бағишлашини чуқур ҳис этдим. Дўстларим менга слесарлик ҳунарини меҳр-муҳаббат билан ўргатдилар. Уларга раҳмат!

Лекин... агар янги экилган ниҳолни шамол букиб кетса, тирговуч қўйиб, унинг қаддини тиклайдилар, гармсел уриб сўлитса янгисини экадилар. Борди-ю, сенинг шогирдинг, қалб ҳароратинг, меҳр-муҳаббатинг синган киши ишончингни оқламаса, коллектив юзини ерга қаратадиган қилиқлар чиқарса, нима қилиш керак? Яқинда коллектив Владимир Суховерковнинг хулқини муҳокама қилганда, ана шу масала ўртага ташланди. Владимир ичкиликка одатланиб қолган. Бригадага келганда унга писанда қилишди:

— Бизга муқим ишловчилар керак. «Командировкачи»ларни ёқтирмаймиз.

— Астойдил ишловчиларнинг қурбонимиз!

Суховерков коммунистик меҳнат бригадаси деган қутлуғ номни пок сақлаб «муқим ва астойдил ишлашга» ваъда берди.

Қобилиятли йигит янги ҳунарни тезда эгаллаб олди. Унинг номи ҳам илғорлар қаторида тилга олинадиган бўлиб қолди. Бир кун Суховерков ишга келмади.

Бригада аъзолари ташвишланиб Суховерковнинг тоби қочиб қолдими деб ўйлашиб, ишдан сўнг икки кишини унинг уйига юборишга қарор қилдилар. Кўп ўтмай завод касаба союзи комитетидан цехга телефон қилишди.

— В. Суховерков «хушёрхонада» эмиш. Бригадага доғ туширяпти бу йигит.

Коллектив уни милициядан кафилликка чиқариб олди. Бригадада муҳокама қилишди. Аччиқ гаплар айтилди. У энди бундай номаъқулчиликка асло йўл қўймасликка сўз берди. Лекин ваъдасини унутди. Орадан икки ҳафта ўтгач Владимир яна ишга келмай қолди. Уч киши — Ҳ. Ёдгоров, Н. Томчин, С. Надточий ишдан сўнг Суховерковникига боришди. Уйда кекса онаси юм-юм йиғлаб ўтирган экан.

— Владимир қани? — шошиб сўрашди йигитлар.

— «Хушёрхонага» тушибди! Ичкиликка қирғин келсин! Бу бебош мени ёмон куйдирди.

Суховерковни бу сафар ҳам коллектив кафилликка олиб чиқди. Унинг хулқи иккинчи марта муҳокама қилинди. Бу сафар ундан хафсаласи пир бўлиб, тўнини тескари кийиб олганлар кўп эди. Улар ўз фикрларини очиқ айтишди.

Моҳир токарь янгиликнинг оташин жарчиси — бригада агитатори Николай Томчиннинг сўзи кўпчиликнинг ҳовурини босди.

— Ўртоқлар, — деди у дўстларига мурожаат қилиб, — Суховерковни баъзилар бригададан ҳайдашни таклиф қилишяпти. Лекин уни қаерга ҳайдаймиз! Биздан кетиб яна бир коллективни ўтдек куйдиради бу! Тўғрими? Бас, шундай экан биз уни тарбиялашимиз керак.

Коллектив меҳр-муҳаббати зое кетмади. Суховерков ичкиликни тарк этиб, ижодий меҳнатга берилди. У ҳозир коммунистик меҳнат зарбдори. Ҳамма ундан хурсанд. Кекса онанинг қувончини айтмайсизми!

* * *

Биз юқорида коммунистчасига ишлаб, коммунистчасига яшаётган бир бригада фаолиятидан айрим шингил эпизодларни келтирдик. Шонли заводда икки юздан ортиқ ана шундай бригада бор, ҳар бирининг ҳаёти, фаолияти эса катта роман ва достонларга лойиқ...

Н. ЁҚУБОВ.

Сиз суратда кўриб турган қиз — комсомол аъзоси Покиза Бектемирова Самарқанддаги қурилиш материаллари ва конструкциялари комбинатида қолипловчи бўлиб ишлайди. Бутун комбинат коллективи сингари ўртоқ Бектемирова ҳам КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлаб, смена топшириғини ортиғи билан бажармоқда.

В. Лейзерович фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси)

ЗАВОДДА НАЗАРИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ

Яқинда Октябрь революцияси номли тепловоз вагон-ремонт заводи партия комитети саноат корхоналари экономикаси масалаларига бағишланган назарий конференция ўтказди. Конференцияда цех бошлиқлари ва партия ташкилотларининг секретарлари, мастерлар, технологлар, завод бошқармасининг ходимлари қатнашди.

Конференция қатнашчилари учун «Меҳнат унумдорлиги ва уни ошириш резервлари», «Маҳсулот таннархини камайтириш факторлари» ва «Янги техникани ишлаб чиқаришга жорий этишнинг иқтисодий фойдалари» темаларида лекциялар ўқилди. Лекцияларни завод план бўлимининг бошлиғи М. Лазарев, меҳнат ва иш ҳақи бўлимининг бошлиғи Н. Васильев ва бош технолог Н. Шустова ўртоқлар ўқидилар.

Конференцияда қизғин мунозара бўлди. Унда механика цехининг бошлиғи А. Касков, запас қисмлар складининг бошлиғи А. Синий ва бошқа ўртоқлар меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳсулот таннархини камайтиришни таъминлайдиган сон-саноқсиз резервлар борлиги ва ундан фойдаланилмай келинаётганлигини мисоллар билан кўрсатдилар, қимматли таклифлар киритдилар.

Ж. МАҲМУДОВ,
«Қизил Ўзбекистон» газетаси штатсиз бўлими мудирининг ўринбосари.

АТЕИСТ-ЛЕКТОРЛАР

Каттақўрғон шаҳрида сиёсий ва илмий билимлар тарқатувчи жамиятнинг шаҳар бўлими 12 кишидан иборат атеистлар секцияси ташкил этган. Секция аъзоларидан Р. Иззатуллаев, Ғ. Хидиров, И. Улуғбеков, Ф. И. Юников ўртоқлар кейинги 3 ой ичида корхоналарда, маҳаллаларда 120 дан ортиқ лекция ва суҳбат ўтказдилар.

Шаҳар партия комитети атеистик пропагандани янада кучайтириш мақсадида шаҳарда ҳамда «Ингичка» конида радиолекторий ташкил этди.

М. ҚОБУЛОВ.
«Қизил Ўзбекистон» штатсиз бўлимининг ходими.

«Ташсельмаш» заводида сиёсий маориф системасида ўқув йилининг якунига бағишланган назарий конференция бўлиб ўтди.

Суратда: конференция қатнашчиларидан бир группаси (чапдан) технологлар А. Ортиқов, С. Носиров, сиёсий маориф кабинети кутубхонасининг мудири С. Рагозина, 22- цех диспетчери Н. Светлолобова, бош механика бўлимининг конструктори П. Юсупов, конструктор Ю. Детинов ва 1- цех мастери К. Мусаев ўртоқлар.

И. Глауберзон фотоси.

ИДЕОЛОГИЯ КОМИССИЯСИ АМАЛИЙ ИШДА

Охунбобоев номли колхоз илгари илғор хўжаликлардан ҳисобланарди. Лекин ўтган йили пахта тайёрлаш планини бажара олмади ва давлатдан анча қарздор бўлиб қолди. Колхоз партия комитети ва коммунистлари хўжаликнинг аввалги шуҳратини тиклаш мақсадида бу йил ишни зўр уюшқоқлик билан ташкил этмоқдалар.

КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленуми ҳамда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг VII Пленуми қарорларини турмушга татбиқ этиш, ишни партиямиз белгилаб берган тадбирлар асосида ташкил этишни партия ташкилоти ва коммунистлар ўз олдиларига асосий вазифа қилиб қўйдилар.

Колхозда партия комитети секретарининг ўринбосари Халил Обидов бошчилигида 9 кишидан иборат идеология комиссияси тузилган. Комиссия аъзолари идеология ишининг ҳаёт билан, колхоз аъзолари олдида турган конкрет вазифалар билан боғланишини кучайтириш мақсадида бир хил шароитда айрим бригадалар пахтадан мўл ҳосил олгани ҳолда, баъзи бригадалар оқсаб қолаётганлигининг сабабларини ўргандилар. Чунки, ишлаб чиқаришнинг аҳволи, ички резерв ва имкониятлардан яхши хабардор бўлмай туриб, идеология ишини кўнгилдагидек йўлга қўйиб бўлмайди.

Идеология комиссиясининг аъзолари колхоз клуб ва кутубхоналари, дала шийпонлари, болалар боғча ва яслилари ишини яхши йўлга қўйишда ҳам жонкуярлик қилмоқдалар. Баҳорги экиш кампанияси даврида бригадалардаги ҳамма дала шийпонлари оммавий текширишдан ўтказилди. Агитаторлар комиссия аъзолари билан биргаликда 17 та дала шийпонининг ҳаммасини, турли шиор ва плакатлар, диаграммалар ва кўргазмали агитациянинг бошқа воситалари билан жиҳозладилар. Улар сиёсий агитациянинг ҳақиқий марказига айлантирилди.

Ўз составига қишлоқ хўжалик мутахассислари, ишлаб чиқариш новаторлари ва интеллигентлардан 60 кишини бирлаштирган агитколлектив аъзолари партия ташкилоти ва идеология комиссияси раҳбарлигида колхозчилар ва механизаторлар ўртасида тушунтириш ишларини кенг кўламда олиб бораётирлар. Етарли маълумот ва сиёсий агитация олиб бориш соҳасида катта тажрибага эга бўлган Имом Хўжаев, Иззат Беҳбудов, Остон Тўраев, Жуманазар Ғаффоров ўртоқлар сингари коммунист агитаторлар КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Пахтани харид қилиш ва топшириш нархларини ошириш ҳамда пахтакор колхозларга ғалла сотиш тўғрисида»ги қарори, Ўзбекистон партия ва ҳукуматининг Мурожаати асосида колхоз ҳаётидан олинган фактларга таяниб колхозчилар ўртасида жозибадор суҳбатлар ўтказмоқдалар.

Колхоз аъзолари бу йил 1561 гектар майдоннинг ҳар гектаридан камида 26 центнердан «оқ олтин» етиштириш мажбуриятини олганлар. Ана шу марра эгаллангандa колхоз партия ва ҳукумат ғамхўрлигининг самараси сифатида фақат шу йилнинг ўзидаёқ 280 минг сўм ошиқча даромад қилади ва 1200 тонна ғалла олади. Агитаторлар суҳбат давомида бу рақамларнинг мағзини чақиб кўрсатмоқдалар.

Бухоро ишлаб чиқариш бошқармасидаги бу колхозда идеология ишлари яхши йўлга қўйилганлиги, унинг таъсирчанлиги тинмай оширилаётганлиги туфайли ғўза парвариши намунали давом этмоқда. Чорвачилик ва хўжаликнинг бошқа соҳаларида ҳам тузук натижаларга эришиляпти. Колхоз давлатга қоракўл тери, тухум, жун ва пилла сотиш йиллик планларини, гўшт сотиш бўйича уч квартал топшириғини муддатидан илгари муваффақиятли бажарди.

С. ХЎЖАЕВ.

СЎНГГИ ПОЧТАДАН

ДЎСТЛИГИМИЗ — БОЙЛИГИМИЗ

Кекса Зарафшон дарёсининг шўхоқар суви Масчоҳ ва Ягноб тоғларининг баланд чўққиларидан бошланиб, Самарқанд ва Бухорогача етиб боради. У кичик-кичик булоқ ва ариқчалардан бора-бора катта дарёга айланиб, водий меҳнаткашларига зар бағишлайди. Дарҳақиқат зар! Зарафшон дарёси, образли қилиб айтганда, ўзбек ва тожик халқларининг дўстлик рамзидир. Чунки водий меҳнаткашлари бир дарёдан сув ичиб, ундан экинзорларини қондирадилар, манзилларини обод қиладилар.

Тожикистон ССР Панжакент ва Самарқанд ишлаб чиқариш бошқармаларининг газеталари — **«Зарафшон»** ва **«Шарқ тонги»**нинг қўшма сони ана шу икки халқнинг дўстлигига, меҳнаткашларнинг қўлни қўлга бериб, моддий неъматлар яратиш соҳасида қилаётган ажойиб меҳнатига бағишланган.

Панжакент районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхозининг раиси Р. Халилов, Самарқанддаги «Гулистон» колхозининг бригада бошлиғи О. Мансуров, Панжакентдаги Карл Маркс номли колхоз агрономи Т. Султонов, Самарқанддаги «Москва» колхозининг раиси Ҳ. Асадов ўртоқларнинг мақолаларида ва бошқа лавҳа ҳамда хабарларда икки дўст халқнинг қишлоқ хўжалик маҳсулотлари мўл-кўллигини яратиш йўлида қилаётган фидокорона меҳнати ҳикоя қилинади.

Ҳар икки газетанинг дўстликни тараннум этишга бағишлаб чиқарилган бу сони редакцияларнинг ижодий изланиш йўлидан бораётганлигини кўрсатади.

ҲАЁТ БИЛАН ҲАМНАФАС

Чимбой ишлаб чиқариш бошқармасидаги Карл Маркс номли совхоз партия комитети ўз ишини КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленуми қарорлари ва идеология ходимларининг Тошкентда бўлиб ўтган кенгаши кўрсатмалари асосида қайта қуриб, чорвадорларни тарбиялаш, уларнинг ижодий ташаббусини ошириш масалалари билан жиддий шуғуллана бошлади. Кейинги даврда партия комитети коллектив ўртасида олиб бораётган идеология ишларининг савияси анча ошди, кўлами кенгайди.

Ҳозир партия комитети ҳузурида коммунист ва комсомоллардан 103 кишини бирлаштирган агитколлектив ишлаб турибди. Агитаторларнинг кўпчилиги олий ва ўрта маълумотли, омма ўртасида сиёсий-тарбиявий иш олиб бориш малакасига эга бўлган, маҳорати тобора ошиб бораётган кишилардир. Улар орасида 18 зооветеринария ва 19 ҳисоб ходими, 15 бўлим, бригада бошлиғи ва ферма мудири ҳамда 24 ўқитувчи бор.

Чорвадорлар ўртасида асосан ишлаб чиқаришни юксалтириш, ички резервларни ишга солиш, меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот етиштиришни кўпайтириш, унинг сифатини яхшилаш ва таннархини арзонлаштириш, фан эришган ютуқлар ва илғор тажрибани қўлланиш каби темаларда суҳбатлар ўтказилади. Энг муҳими, ҳар бир агитатор ўз суҳбатида совхоз ҳаётидан олинган характерли фактлардан усталик билан фойдаланади, илғор чорвадорларнинг меҳнат фаолиятига тааллуқли кўплаб мисоллар келтиради, камчиликлар ва унинг сабабларини кўрсатишга интилади. Чунки улар доим омма ўртасида бўладилар, хўжалик ва унинг коллективи фаолияти билан яқиндан танишадилар.

Партия комитети ҳузурида жамоатчилик асосида ташкил қилинган идеология комиссияси ишлаб турибди. Унинг 21 аъзоси бор. Комиссиянинг алоҳида секциялари тузилган ва унга тажрибали кишилар раҳбарлик қилади. Чорвадорлар ўртасида илғор тажрибани оммалаштириш секциясига совхоз бош зоотехниги М. Абдуллаев, партия пропагандаси секциясига ўрта мактаб директори К. Бекбавлиев, оммавий-сиёсий ва маданий-оқартув ишлар секциясига совхоз ишчилар комитетининг раиси Б. Утебоев ўртоқлар бошчилик қилмоқдалар.

Комиссиянинг аъзолари идеология ишининг барча соҳаларини янада жонлантириш, унинг янгидан-янги формаларидан фойдаланишда партия комитетига яқиндан ёрдам бераётирлар. Бу ўринда партия пропагандаси секциясининг фаолияти характерлидир. У чорвадорларнинг сиёсий ўқишини намунали давом эттириш, тўгарак ва сиёсий мактабларда машғулотларнинг мунтазам ҳамда юксак савияда ўтишини таъминлашга катта куч сарфлади.

Лекция пропагандаси меҳнаткашларни идеологик жиҳатдан тарбиялашнинг муҳим воситаларидан бири ҳисобланади. Партия комитети буни ҳисобга олиб, сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи жамият аъзолари бўлган 11 кишидан иборат лекторлар группаси ташкил этган. Лекторлар ҳар доим узоқ яйловлардаги чўпонлар ва уларнинг оила аъзолари, молбоқарлар, сут соғувчилар, маккажўхорикорларнинг азиз меҳмони. Чунки улар ўз тингловчиларини халқаро аҳвол, Совет ҳукуматининг ички ва ташқи сиёсати, бутун дунёда тинчлик учун кураш ҳаракатида юз бераётган янгиликлардан кенг хабардор қилиб турадилар, бевосита ишлаб чиқаришга тааллуқли темаларда қизиқарли лекциялар ўқийдилар.

Партия комитети меҳнаткашларни идеологик жиҳатдан тарбиялашнинг энг оммавий ва таъсирли омили — кинодан яхши фойдаланяпти. Доимий ва кўчма киноустановкалар тўхтовсиз ишлаб турибди.

Чорвадорлар ўртасида социалистик мусобақани, меҳнатда янгидан-янги муваффақиятларга эришиш учун курашни кучайтиришда оммавий-сиёсий ва тарбиявий ишнинг барча форма ва воситаларидан фойдаланилмоқда. 1962 йилнинг охиридан бошлаб марказий бўлимда ва яйловда «Чўпонлар куни» ўтказила бошлади. Унда чўпонларнинг маълум давр мобайнидаги иш натижалари якунланади, келгуси ойнинг конкрет вазифалари белгиланади, докладлар қилинади, суҳбатлар ўтказилади.

Социалистик мусобақанинг якуни, илғорларнинг тажрибаси деворий газета ва «Жанговар варақа»лар, радио орқали кенг ёритиб борилади. Совхозда «Ҳурмат тахтаси», «Кўргазмали тахта»лар бор. Улар орқали мусобақа илғорлари пропаганда қилинади. Бундан ташқари ҳар 10 кунда мусобақа натижаси якунланади ва ғолибларга кўчма Қизил байроқ ҳамда вимпеллар топширилади.

Партия комитети кенг кўламда олиб бораётган идеологик иш коллективнинг меҳнат ғайратини ошириш, чорвачиликни янада ривожлантириш, маҳсулот етиштиришни кўпайтиришга ижобий таъсир қилмоқда.

Совхозда қўзилатиш кампанияси намунали ўтказилди ва давлатга қоракўл тери топшириш плани муваффақиятли бажарилди. Ҳар 100 совлиқдан пландаги 92 ўрнига 100 бошдан қўзи олинди.

Илғор чорвадорларнинг меҳнати натижаси янада қувончлироқ бўлмоқда. Совхоз машъаллари Исабек Жаметов ҳар 100 совлиқдан 155 бош, Самбай Қўшмуратов 145 бош қўзи олди. Есбўсин Қўшвақов ва Алден Қозибоев каби молбоқарлар ҳар 100 сигирдан 87-88 бош бузоқ олишга муваффақ бўлдилар.

Чорвадорлар қўлга киритаётган бу ютуқлар партия комитети олиб бораётган идеология иши ҳаёт билан, коллектив олдида турган вазифалар билан ҳамнафас бўлаётганлигининг натижасидир.

Т. ДОСПАНОВ.

БУТУН ЖАҲОН ҚОЙИЛ!

Валентина Владимировна Терешкова.

Вера Жихаренко фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

КОСМОСДАГИ ЯНГИ ҒАЛАБА ТЎҒРИСИДА ЧЕТ ЭЛЛАРДА БАЁН ҚИЛИНГАН ФИКРЛАР

ГАВАНА

Мен, — деди Кубанинг атоқли раққосаси Алисия Алонсо, — биринчи қиз — совет қизининг космосга парвоз қилганлигини радио орқали эшитганимда бениҳоя хурсанд бўлдим. Бундай воқеа фақат Совет Иттифоқидагина бўлиши мумкин. Совет кишилари космик фазони забт этишда, фан ва техникани ривожлантиришда, шубҳасиз, устун эканликларини яна ва яна бир марта тасдиқладилар.

Бутун жаҳондаги кишилар ҳозирги пайтда Валентина Терешкова ва унинг шериги космонавт Валерий Биковскийнинг парвозини зўр ҳаяжон билан кузатиб турибдилар. Мен Кубадаги барча хотин-қизлар номидан Валентинага энг самимий саломларимни йўллайман.

СОФИЯ

Совет қизи жаҳонда биринчи бўлиб космосга чиқди! Ана шу хушхабар эшитилган якшанба кун болгар халқининг ёрқин байрамига айланди. Болгариянинг атоқли шоираси Е. Багряна бундай деди: «Жаҳонда биринчи марта аёл киши — космонавт Валентина Терешкова бошқариб бораётган «Восток-6» космик кемасининг парвози коммунизм қураётган совет кишиларининг буюк жасорати тўғрисида янги қаҳрамонлик достонидир».

ПРАГА

Чехословакиялик дўстларимиз ТАССнинг янги ахборотини чин кўнгилдан айтилган қуйидаги шодиёна гаплар билан кутиб олдилар! «Совет мамлакатининг самовий биродарлари қаторига энди самовий сингил ҳам келиб қўшилди. Биринчи космонавт қиз — совет қизини табриклаймиз. Совет халқини космосни забт этувчилар оиласи кенгайиб бораётганлиги билан қутлаймиз».

Совет космик кемалари «Восток-5» ва «Восток-6» дан олинаётган хабарлар, деди академик Л. Штолл, — инсоният ақл-идроки гимни, тинчлик ва коммунизм гимнидир.

БЕРЛИН

Германия Демократик Республикасининг радиостанциялари ва телевидениеси ўз эшиттиришларини дарҳол тўхтатиб, космонавт қиз бошқариб бораётган космик кема учирилганлиги тўғрисидаги шодиёна хабарни немис халқига эшиттирди.

Дрездендаги техника университетида ишловчи физик олим И. Цвейнигер бундай деди: В. Биковский ва В. Терешковаларнинг парвози фан тарихида энг катта воқеадир.

ПАРИЖ

ТАСС мухбирлари Франция хотин-қизлари союзининг бош секретари Ивонна Дюмонга шундай савол билан мурожаат қилдилар: «Француз хотин-қизлари Совет Иттифоқида жаҳонда биринчи космонавт қизнинг парвози тўғрисидаги хабарни қандай кутиб олдилар?».

Мен, деб жавоб қайтарди Ивонна Дюмон, шу нарсага аминманки, бутун жаҳондаги хотин-қизлар каби Франциянинг ҳамма хотин-қизлари ҳам ўзларини бениҳоя хурсанд ва шод ҳис этмоқдалар, улар бутун жаҳонда тинчлик йўлидаги олижаноб кураш учун ана шу жасоратдан илҳомланадилар.

НЬЮ-ЙОРК

Космик кема парвоз қилиши арафасида Америка телеграф агентликлари аэронавтика ва космик фазони тадқиқ қилиш миллий бошқармасининг фикрига таяниб, космосга «фақат эркаклар уча олади» деб Америка газетхонларини шунга астойдил ишонтирмоқчи бўлган эди. Тўсатдан телетайплар: «молния, совет қизи космосда». «Валентина Терешкова бешинчи совет космонавти Валерий Биковский парвозига қўшилди», деб хабар бердилар.

Америка мухбири Япониядаги обсерваторияларнинг бирида қизиқ бир англашилмовчилик рўй берганлиги тўғрисида хабар қилди: япон олимлари тўсатдан қиз кишининг овозини космосдан эшитиб қолдилар ва қандай воқеа рўй берганлигини хеч тушуна олмадилар...

АҚШнинг таниқли жамоат арбоби ва тинчлик учун курашчи Итон хоним жаҳонда биринчи космонавт қиз В. Терешкованинг тарихий парвозини шарҳлаб бундай деди: «Бу жуда ажойиб бир иш! Ҳаммамиз астойдил хурсандмиз». Прогрессив журнал «Нью уорлд ревью»нинг редактори ва Америка-Совет дўстлиги учун актив курашчи Жессика Смит хоним Валентина Терешкованинг парвозини совет жамиятининг янги тантанаси деб табриклади.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА СПОРТЧИЛАР БИЛАН УЧРАШУВ

Республика спортчилари СССР халқларининг 3- спартакиадасида иштирок қилишлари муносабати билан 16 июнда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида улар билан учрашув бўлди.

Ўзбекистон спорт жамиятлари ва ташкилотлари союзининг раиси В. С. Митрофанов республикада физкультура ва спортнинг ривожланиши тўғрисида, мамлакат спортчиларининг Бутуниттифоқ кўригига қандай тайёргарлик кўрилаётганлиги ҳақида сўзлаб берди. Энг кучли спортчилардан — оғир атлетикачи П. Шарипов, шахматчи Р. Ниёзбекова, сузувчи С. Бабанина, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган тренер В. Баришев спорт маҳоратини ошириш планлари ҳақида гапирдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. А. Карлов қисқача нутқ сўзлади.

Республика спортчилари билан учрашувда КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. О. Азимов қатнашдилар. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОННИНГ XII СПАРТАКИАДАСИДА

ЕНГИЛ АТЛЕТИКАЧИЛАРНИНГ УЧ РЕКОРДИ

Тошкентда ўтказилаётган Ўзбекистон XII спартакиадасида енгил атлетика бўйича республиканинг дастлабки чемпионлари аниқланди. Икки кун ичида уч рекорд қўйилди

Тошкентлик ёш спортчи қиз Ольга Левоненкони ҳақли равишда спартакиаданинг қаҳрамони дейиш мумкин. У ўтган йили 165 сантиметр баландликдаги планка устидан сакраб ўтиб, зўр маҳорат кўрсатган эди. Ҳозир бу қиз ўзини спортнинг ҳамма турлари бўйича моҳир спортчи сифатида кўрсатди. Ольга Левоненко республика пойтахтининг биринчи командаси составида 4 x 100 метрлик финал эстафета югуришида қатнашди. Бунда команда 48,3 секунд вақт кўрсатиб, Ўзбекистоннинг янги рекордини қўйди. Шундан кейинги куни Ольга узунликка ҳаммадан узоқ—5 метр 7 сантиметрга сакраб, 1957 йилдан буён сақланиб келган рекордни янгилади.

Тошкент областининг вакили Н. Скориков ядро ирғитишда яна бир рекордни янгилади.

Қуйидагилар спартакиада чемпиони бўлдилар: Р. Бабич (Тошкент) — 100 метрга югуришда, А Буланов (Тошкент) — 20 километрга юришда, Е. Мачуло (Тошкент) — 100 метрга югуришда, В. Синельников (Тошкент)— тўсиқлар ошиб 110 метрга югуришда, В. Олешин (Сурхондарё область)— баландликка сакрашда, С. Карвасецкая (Тошкент)— диск ирғитишда, А. Чехонин (Тошкент) — 10000 метрга югуришда.

Спартакиада программаси бўйича мусобақалар давом этмоқда. (ЎзТАГ).

Суратларда: спартакиада мусобақасининг пешқадамларидан В. Синельников, Р. Бабич, Е. Мачуло, С. Бабанина, Н. Скориковлар.

А. Палехов фотолари.

ОЙБЕК

БУЮК ПАРВОЗ

Валерий Биковский тилсимотларга тўла самога шўнғиб, ажойиб космос кемада Ер атрофида чарх урмоқда. Биз билан бирга бутун дунё бу жасур ёш йигитнинг қаҳрамонлигини кузатмоқда эди, совет халқининг яна бир ғалабаси кеча радиода янгради. Тарихда биринчи ўлароқ совет аёли — ёш Валентина Терешкова космосга парвоз этди. Бутун жаҳон хотин-қизлари самимий суюниб, бу ёш қаҳрамон қизни олқишлаяпти.

Ҳозир менинг ҳам юрагим, муҳаббатим осмонда кезиб юрган шу икки юлдуз—Валерий ва Валентинададир. Уларга бахт, ғалаба, муваффақият истайман.

СОВЕТ ФАНИГА ҚЎШИЛГАН МУҲИМ ҲИССА

Совет фани яна бир оламшумул ғалабага эришди — совет олимлари, конструкторлари, инженерлари ва ишчиларнинг меҳнати, ақл-идроки, ижодий тафаккури билан бунёдга келтирилган улкан икки космик ракета коинотга парвоз қилди. Уни совет гражданлари учувчи-космонавт валерий Биковский ва ўт юракли қиз Валентина Терешковалар бошқариб бормоқда.

Янги совет космик кемаларининг коинотга учирилиши космос ҳақидаги фанни янада ривожлантиришда катта аҳамиятга эгадир. ТАСС ахборотида айтилганидек, космосга бу галги учишдан мақсад—космик учиш турли факторларининг эркаклар ва аёллар организмига таъсирини ўрганиш юзасидан олиб борилаётган ишни давом эттириш, узоқ давом этадиган учиш шароитида кенг ҳажмда медицина ва биологик тадқиқотлар ўтказиш, шунингдек, бошқариладиган космик кеманинг системасини тағин ҳам яхшилаш ва такомиллаштириш каби муҳим вазифаларни ўз олдига қўяди.

Радио парвозларнинг қандай бораётганлиги ҳақида мунтазам хабар бериб турибди. Йўлдош кемаларнинг ҳар иккиси группа бўлиб муваффақиятли парвоз қилмоқда. Космик кемалар билан радио алоқаси узлуксиз ишлаб турибди. Барча телеметрик ва телевизион системалар нормал ишламоқда. Космонавт-учувчилар ўзларини яхши ҳис қиляпти. Бу хабарлар «Восток 5» ва «Восток-6» кемалари ўз олдига қўйган илмий вазифаларни тўла бажаришидан далолат бериб турибди. Бу парвоз совет фанини янада бойитади, яна юқори чўққиларга кўтариб довруғини оламга достон қилади. Инсон бошқа планеталарга учадиган кун ҳам тобора яқинлашмоқда.

М. ОРИФХОНОВА,
физика-математика фанлари кандидати.

ЕР ЮЛДУЗИ—ВАЛЕНТИНА

Мардлик тарихида яратиб достон
Фазода чақнади Ернинг Ҳулкари,
Ою-юлдузларни қолдириб хайрон
Фазода чақнади Валя — ҳур, пари,

Яша Валентина, ботир дугонам,
Лочин Валерийга издош эрюрак.
Қизлар қудратига қойил замонам,
Дилимда қолмади ҳеч армон, тилак.

Бизга таажжуб эди, фазога илк дам
Гагарин қоққанда учқур қанотин.
Таажжубда лол эди олам ҳам одам
Чиққанда эгизак фазокор оти.

Энди таажжуб эмас космос асримиз,
Ҳар зум, дақиқада яратсак олам.
Бизлар коммунизмнинг асл наслимиз
Оёқ из йўқ жойга қўямиз қадам.

Ҳатто осмонга ҳам берамиз ҳаёт,
Оламни буркаймиз ҳусни-жамолга!
Ижод, меҳнат билан кулса коинот
Инсон заковоти етар камолга!

ГУЛЧЕҲРА.

ТАСС БАЁНОТИ

Ироқ ҳукумати 10 июнда курд халқига қарши уруш ҳаракатлари бошлаб юборди. Ҳозирдаёқ Шимолий Ироқдаги каттагина территорияни уруш олови қамраб олди. Ҳарбий авиация курд қишлоқларини бомбардимон қилмоқда. Ҳимоясиз тинч аҳоли устига танклар, механизациялашган ҳарбий қисмлар ва артиллерия юборилди.

Бағдоддагилар ўзларининг ана шу ёвузликларини хаспўшлаш ва жамоатчилик фикрини чалғитиш учун гўё курдлар Ироқ давлатининг яхлитлигига тажовуз қилмоқда, сепаратчилик мақсадларини кўзламоқда, деб даъво қилмоқдалар. Ироқнинг чинакам мустақиллик ва миллий озодлик йўлидан ривожланиб боришига йўл қўймасликка уринаётган кишилар ўзининг халққа қарши реакцион сиёсатини очиқдан-очиқ ниқоблаш учун ана шу хилдаги уйдирмаларни ишга солмоқда. Ироқнинг ҳозирги ҳукумати мамлакатдаги барча ватанпарвар ва демократик кучлардан, шу жумладан курдларнинг демократик ҳаракатидан қонли ўч олиш йўлига тушиб олганлигини фактлар кўрсатиб турибди.

Ироқ баасчиларининг зарбаси курдларга қарши қаратилганлигига сабаб нима? Бунга сабаб шуки, Ироқ аҳолисининг қарийб тўртдан бир қисмини ташкил этувчи курдлар мамлакатнинг мустақиллик йўлидан ривожланиб бориши учун, унинг империалистик доираларга итоатгўй бўлишига қарши, араблар билан курдлар ўртасида қардошларча ҳамкорлик асосида мамлакатда демократик тартиблар ўрнатиш учун курашиб келмоқдалар. Фактлар шундан далолат бермоқдаки, Ироқ курдлари мамлакат мустақиллиги учун, чет эл нефть монополияларининг ҳукмронлигига қарши курашда ҳамиша араблар билан бирга бўлиб келди ва шундай бўлиб қолмоқда.

Маълумки, ўз тақдирини Ироқ давлатидаги араб халқи тақдири билан боғлаган курдлар Ироқда Нури Саиднинг қора реакцион режимини яксон қилган 1958 йил 14 июль революциясида актив қатнашдилар. Курдлар Қосимнинг шахсий диктатурасига қарши араблар билан биргаликда кураш олиб бордилар. Худди шунинг учун ҳам Қосим ҳукумати курдларнинг ҳаракатини қурол кучи билан бостиришга бир ярим йил мобайнида уриниб келди. Курд районларининг бомбардимон қилиниши натижасида ўша вақтда 3.000 дан кўпроқ киши ўлдирилди ва 120 мингга яқин курд ўзининг вайрон бўлган қишлоқларини ташлаб кетишга мажбур бўлди. Лекин бу нарса курд халқининг қаршилигини синдира олмади.

Хўш, курдлар қандай мақсадда курашмоқдалар, уларнинг миллий талаблари нималардан иборат?

Қадим замонлардан буён мамлакатнинг шимолида яшаб келаётган ва шу райондаги аҳолининг асосий қисмини ташкил қилган курдлар Ироқ Республикаси доирасида миллий автономия берилишини ҳаққоний тарзда талаб этмоқдалар. Улар ўзларига тенг гражданлик ҳуқуқлари берилишини, Ироқ Курдистонида ижроия ва қонун чиқарувчи кенгашлар тузилишини, ҳокимиятнинг марказий органларида тенг ҳуқуқлар асосида қатнашишни, курд тилининг расмий тил деб танилишини, болалар мактабларда ўз она тилида ўқитилишини талаб қилмоқдалар. Улар нефть концессияларидан олинаётган даромадлар курд районларининг экономикасини ҳам ривожлантириш мақсадида адолатли тақсимлансин, деган талабни қўймоқдалар.

Ҳар бир кишига равшанки, курд халқининг ана шу адолатли талаблари қондирилса, Ироқ давлатининг мустақиллиги фақат мустаҳкамланган бўлур эди, бу нарса мамлакатдаги ички сиёсий аҳволни барқарор қилишга ёрдам берган бўлур эди. Курдлар билан араблар ўртасида миллий адоватни авж олдириш — чет эл монополияларининг гумаштаси Нури Саиднинг энг яхши кўрган методи эди. Лекин Ироқ халқи ўз давлатини Ироқнинг суверенитети ва мустақиллигини мустаҳкамлаш асосида, ички ишларда эса демократик асосда қуришни истаётган бир шароитда, курд халқи Нури Саиднинг авантюристик методларини рад этаётганлигини ўз кураши билан неча марталаб исботлади. Курдларга қарши олиб борилган қон-қардошни ўлдириш уруши, Қосимнинг армия ёрдами билан курдлар ҳаракатидан ўч олишга уринишлари Қосимнинг халқдан ажралиб қолишига ва оқибат натижада Қосим режимининг қулашига олиб келган асосий сабаблардан бири бўлди.

Шу нарсага эътибор бермаслик мумкин эмаски, Ироқнинг ҳозирги ҳукумати ҳокимият тепасига келгач, Қосимнинг курдлар масаласидаги сиёсатини оғизда қоралаб, курдлар проблемасини музокаралар йўли билан бартараф қилиш ва курдларга уларнинг миллий ҳуқуқларини гарантиялаб бериш тўғрисида ўз программ баёнотларида ваъда берган эди. Бироқ, курдлар ҳаракатининг раҳбарлари билан олиб борилган ана шу музокаралар жараёнида баасчилар ҳукумати аслида ўз ваъдаларидан тониб, курдларнинг адолатли талабларини рад қилди. Бағдоддаги маъмурлар ана шу музокараларни курдлар яшайдиган районлар яқинига ўз армиясини тўплаб олиш ва ўзи билан музокаралар олиб бораётган кишиларга қўққисдан зарба бериш ниятида ўтказганлиги ҳамма нарсадан кўриниб турибди. Бу курд халқини алдаш эди. Бу—гитлерчи қабилидаги очиқдан-очиқ хиёнаткорлик эди.

Ироқдаги баасчи сохта социалистик раҳбарлар халқ ичида таянчи бўлмаганлиги учун ўзини мамлакатдаги барча ватанпарвар ва демократик кучларга қарама-қарши қўйиб, террор ва иғвогарликлар ёрдами билан ҳокимият тепасида қолишни кўзламоқда, бунда империалистик доираларнинг айни муддаосидаги ишларни тутмоқда. Ҳокимият тепасига келган дастлабки кунлардан бошлабоқ улар империализмга қарши чинакам курашчилар устига, тинчлик ва мамлакатнинг чинакам миллий манфаатлари учун, демократия учун курашчилар—Ироқ коммунистлари ва бошқа ватанпарварлар устига репрессиялар тўфонини ёғдирганлиги шу сабабдан бежиз эмасдир. Ироқ ҳукумати фашистларнинг эсэсчи отрядларидан андоза олиб, «миллий гвардия» деб аталган махсус отрядларни тузди, бу отрядлар ватанпарварлардан қонли ўч олиб келмоқда.

Ҳозирги кунда минглаб одамлар Ироқ тюрьмаларида азоб чекмоқда, суд ва тергов қилмасдан қатл қилиш ҳоллари узлуксиз давом эттирилмоқда, мамлакат полиция давлатига айлантирилмоқда. Демократик кучларни, шу жумладан курдларнинг миллий демократик ҳаракатини бостириш йўлида ишлатилаётган методлар нацистлар ўз сиёсий мухолифларидан ўч олиш учун кенг қўлланиб келган воситалардан асло фарқ қилмайди. Ироқ ҳукумати Курдистонда одамларни ёппасига қириш сиёсатини—инсоннинг элементар ҳуқуқларига, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Уставига зид бўлган геноцид сиёсатини юргизмоқда. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти инсониятга душманликдан иборат бўлган сиёсатни неча марталаб қоралаган эди.

Жаҳондаги ҳар бир соф виждонли киши ва БМТ принципларини ҳурматлаш тарафдори бўлган ҳар бир давлат Ироқнинг ҳозирги маъмурлари курд халқига нисбатан амалга ошираётган ваҳшиёна сиёсат ва ҳаракатларга қарши кескин норозилик ва нафрат билдирмасдан тура олмайди.

Ироқ ватанпарварларидан қонли ўч олинаётгани, тинч курд аҳолиси қириб юборилаётгани Совет Иттифоқи халқларида ғазаб ва нафрат уйғотмоқда. Совет кишилари Ироқ халқларига чуқур дўстлик ва хайрихоҳлик туйғуларини изҳор қилмоқдалар ҳамда Ироқдаги курд халқи ўз миллий ҳуқуқлари учун олиб бораётган адолатли курашини тўла қўллаб-қувватлаётганликларини билдирмоқдалар.

Миллий масалани адолатли равишда ҳал қилиш нақадар муҳим эканлигини ва шу масалани ҳал қилиш вақтида эҳтиёткорлик билан иш кўриб, халқларнинг миллий талабларига бениҳоя сезгирлик билан қараш нақадар муҳимлигини Совет Иттифоқидагилар биладилар. Ироқ ҳукумати террор ва зўравонлик методларини ишга солиб, ана шу ҳаракатларининг оқибатлари учун, араблар билан курдларнинг қони тўкилаётганлиги учун ўз зиммасига оғир масъулият олмоқда.

Курдларга ва умуман Ироқдаги ватанпарвар кучларга нисбатан амалга оширилаётган қонли ёвузликлар сиёсати гўё фақат Ироқнинг ўзига тааллуқли иш деб тасвирлашга ҳеч ким уринмасин. Йўқ, бу иш бошқа мамлакатларга ҳам тааллуқлидир. Бундай сиёсат ва бундай ҳаракатлар БМТ Уставини қўпол равишда оёқ ости қилишдан иборатлигини гапирмаганда ҳам, ана шу сиёсат ва ана шу ҳаракатлар айни маҳалда Ироқ давлатининг мустақиллигига зарба бермоқда, империалистик кучларга Ироқнинг бўйнига мустамлакачилик зулми сиртмоғини солиб қўйиш учун имкониятлар очиб бермоқда, бу зулм шафқатсизликда Нури Саид давридагидан асло қолишмайди. Бу эса ўз навбатида, Яқин ва Ўрта Шарқда тинчликнинг бусиз ҳам унча мустаҳкам бўлмаган заминини бўшаштиришга ёрдам бермоқда.

Буларнинг ҳаммаси халқлар ўртасида тинчлик ва дўстлик тарафдори бўлган ҳар қандай давлатни, хусусан Яқин ва Ўрта Шарқ районига жойлашган ва шу районга туташ бўлган давлатларни қизиқтирмаслиги мумкин эмас. Империалистлар совет чегаралари яқинида ўз қўлларига олган плацдармлардан Совет давлатининг ва бошқа тинчликсевар мамлакатларнинг хавфсизлигига қарши фойдаланганликларини кўрсатувчи бир талай мисоллар совет кишиларининг хотирасида сақланиб қолган. Мана шунинг учун ҳам Совет Иттифоқи ҳозирги кунда Ироқда бўлиб ўтаётган ҳамма ҳодисаларга чуқур қизиқиб қарамасдан туролмайди.

Редактор ўринбосари
А. ИСМОИЛОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

18 ИЮНДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — **Партия бахт берди бизга** (мактаб ўқувчилари учун), ва **Концерт**, 18.35 — **Сўнгги ахборотнинг махсус сони**, 18.45 — **Партия етакчимиз** (адабий-музикали композиция), 19.25 — **Телевизион янгиликлар.**

Рус тилида: 19.45 — **Ленин ва Ленинград** (киноҳикоя), 20.00 — **Телевизион янгиликлар**, 20.20 — **Фидель Кастро Совет Ўзбекистонида** (кинохроника), 20.30 — **Концерт** (Совет Иттифоқи санъат усталари ижросида), 21.40 — **Санъат халққа хизмат қилиши лозим** (ҳужжатли фильм), 22.00 — **Коммунистчасига яшаймиз ва меҳнат қиламиз ва Концерт** (Чирчиқ шаҳар бадиий ҳаваскорлари ижросида, ўзбек ва рус тилларида).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.10 —**РСДРП II съездининг 60 йиллиги**, 18.25 — **Киевлик қиз** номли бадиий фильмнинг 1 ва 2-серияси.

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (ёзги бино — гастролга чиқиш олдидан сўнгги спектакллар — 19/VI да **Нодира**, 20/VI да **Ватан ишқи**. Спектакль кеч соат 9 да бошланади.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 18/VI кеч соат 8 да 35 кишидан иборат **Индонезия рақс ансамбли (Бали ороли) гастроли.**

1963 йил 27 июнь кундуз соат 2 да, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Тарих ва археология ҳамда Шарқшунослик институтларининг бирлашган илмий совети мажлисида (Навоий кўчаси, 55-а уй, ижтимоий фанлар институтларининг конференц-зали) қуйидагилар тарих фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун

Диссертация ёқлайдилар

Ф. Шарипов: «Ўзбекистонда олий таълимнинг ривожланиши (1929—1941 йиллар)» деган темада.

А. Жувонмардиев: «Фарғонада XVI—XIX асрларда ер-сув муносабатларига доир» деган темада.

Диссертациялар билан Фанлар академияси кутубхонасида танишиш мумкин (А. Тўқаев кўчаси, 1-уй).

БИРЛАШГАН НАШРИЁТГА
линотипчилар, стереотипчилар, метранпажлар, упаковшчиклар, шунингдек линотипчи, стереотипчи, муқовачи ихтисосларига ўргатиш учун **шогирдлар**

К Е Р А К

Мурожаат учун адрес: «Правда Востока» кўчаси, 26-уй ёки Дзержинский кўчаси, 8-уй, 1-қават, 3-хона, кадрлар бўлими.

БИЗНИНГ АДРЕСИМИЗ: «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ, 26-УЙ.

КОММУТАТОР — 30249, 30250, 30251, 30252, 30253, 30254, 30255, 30256, 30257, 30258. Редакция телефонлари: Секретариат —27283. Партия турмуши — 33469, 27221. Пропаганда — 31226 Саноат, қурилиш ва транспорт— 34780. Совет қурилиши — 33258. Қишлоқ хўжалиги — 27604. Адабиёт ва санъат — 32036, 27221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 34461. Маҳаллий ахборот — 32347. Оммавий ишлар ва хатлар — 29005, 33553. Иллюстрация — 34524. Стенографистка — 27343. Эълонлар — 28142.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 08281. Индекс 64543. Нашр. № 141.